

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ

УДК 339.562:061.1

*Гужва І.Ю., кандидат економічних наук,
проректор з наукової роботи та міжнародних відносин
Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі*

КРАЩІ СВІТОВІ ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ЗАХИСТУ: ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

***Анотація.** У статті розглянуто інструменти реалізації торгової політики і державного регулювання внутрішнього ринку країн при їх взаємодії зі світовим ринком, проаналізовано зарубіжний досвід використання інструментів торговельного захисту країнами-членами СОТ у міжнародних торговельно-економічних відносинах. Зроблено загальний огляд застосування Угоди про захисні заходи, виокремлено основні проблеми у сфері регулювання застосування захисних заходів для відновлення конкурентного середовища, здійснено оцінку процесу реформування угоди СОТ, що регулює застосування захисних заходів у рамках Доха-Раунду. Проаналізовано досвід застосування антидемпінгових заходів за участю української сторони. На основі аналізу географії та структури зовнішньої торгівлі, а також нині діючих антидемпінгових заходів показано, що Україна недостатньо ефективно використовує можливості антидемпінгового регулювання. Запропоновано рекомендації, спрямовані на вдосконалення антидемпінгового регулювання в Україні.*

***Ключові слова:** СОТ, зовнішня торгівля, Угода про захисні заходи, демпінг, антидемпінгові заходи.*

Постановка проблеми. Попри наявність міжнародної нормативно-правової бази регулювання застосування захисних заходів до імпорту товарів, за останнє десятиліття виникли проблеми ефективного використання відповідного механізму, що, в свою чергу, створює передумови для виникнення ризиків, реалізація яких гальмуватиме розвиток міжнародних торгово-економічних відносин. Зокрема, йдеться про застосування країнами-членами СОТ захисних заходів, що у багатьох випадках характеризується як відвертий протекціонізм. Актуальність дослідження зумовлена відсутністю в Україні програмного комплексу, зокрема нормативно-правової та інформаційно-аналітичної бази для проведення антидемпінгових, спеціальних, антисубсидійних, антидискримінаційних розслідувань та запровадження відповідних заходів для забезпечення ефективного захисту національного товаровиробника як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Також сучасна система торговельного захисту України потребує певних реформ, зокрема з метою поліпшення умов доступу національних та іноземних товаровиробників до інформаційних ресурсів з питань інструментів торговельного захисту й приведення системи висвітлення неконфіденційної інформації щодо інструментів торговельного захисту в Україні у відповідність до інформаційних систем го-

ловних торговельно-економічних партнерів України, зокрема США, ЄС, Туреччини, країн Митного союзу (Росії, Білорусі, Казахстану) тощо.

Метою статті є дослідження складових елементів системи захисних заходів у сфері зовнішньої торгівлі, які регламентовані угодами СОТ. Актуальність обраної теми є очевидною з огляду на те, що світ перебуває в економічній кризі, яка наштовхує держави та їх підприємства на проведення недоброчесних заходів ведення зовнішньоторгівельної політики. Відповідно корисним для запобігання таким антиконкурентним заходам є дослідження системи принципів захисту національного ринку, які були сформульовані в нормативно-правових актах ГАТТ/СОТ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у формування механізму міжнародного антидемпінгового регулювання зробили такі провідні вчені-економісти, як Багваті Дж., Барінгер В., Брінк Л., Вайнер Дж., Вандебубш Х., Вермулст Е. Питанню національного та міжнародного механізму антидемпінгового регулювання присвятили свої наукові роботи такі вітчизняні вчені, як Бураковський І.В., Капуш І.С., Нетудихата С.Л., Новицький В.Є., Осика С.Г., Пятницький В.Т. Незважаючи на велику кількість наукових праць, питання щодо захисту національних товаровиробників в умовах лібералізації зовнішньої торгівлі розглядалися або з позицій суто міжнародного права, або як окрема частина певного економічного явища чи процесу у національній чи міжнародній торгівлі.

Виклад основного матеріалу. Застосування захисних заходів у рамках СОТ регулюється Угодою про захисні заходи (далі – Угода). Згідно зі статтею XIX:1.a ГАТТ, захисні заходи застосовуються в результаті виникнення непередбачених обставин, у разі, якщо імпорт будь-якого товару на територію цієї сторони збільшується в такій кількості та здійснюється на таких умовах, що це спричиняє чи загрожує заподіяти серйозну шкоду вітчизняним виробникам аналогічних або безпосередньо конкуруючих товарів на цій території. Згідно з Угодою, країна-член СОТ може застосувати захисні заходи до товару лише у випадку, якщо було визначено, що такий товар імпортується на його територію у такій збільшеній кількості, в абсолютному або відносному виразі до обсягів вітчизняного виробництва, і на таких умовах, що завдає чи загрожує завдати серйозної шкоди галузі вітчизняного виробництва аналогічних товарів або товарів, що безпосередньо конкурують з імпортованими. Проте Угода не визначає величину імпорту, перевищення якої може слугувати підставою для ініціації розслідування чи застосування заходів захисту [1, с. 159-160].

Угодою не передбачені процедури ініціювання розслідування, так само, як і відсутні показники необхідної частини представників внутрішньої промисловості, які повинні підтримати претензію. При визначенні наявності шкоди або її загрози під «галуззю вітчизняного виробництва» розуміють усю сукупність виробників аналогічних чи безпосередньо конкуруючих товарів, які провадили виробництво на території члена СОТ, або ті виробники, сукупний обсяг виробництва аналогічних чи безпосередньо конкуруючих товарів яких становить лівову частку загального вітчизняного виробництва цих товарів.

Захисні заходи можуть застосовувати в різних формах, а саме – у формі тарифів, квот, тарифних квот тощо. Угодою не визначено форму захисту та випадки, у яких необхідно її застосовувати, окрім положення статті V:1, де зазначено, що члени СОТ повинні обрати заходи, найпридатніші для досягнення визначених цілей.

З економічної точки зору необхідно розуміти ситуацію, в якій доречно застосовувати той чи інший інструмент захисту. Однозначним є те, що мито – це найпрозоріший інструмент, який легко адмініструвати та кошти від застосування якого спрямовуються у державний бюджет, чого не можна сказати про квотування. Проте, як тільки в орбіту міжнародної торгівлі входить політична зацікавленість – квота може стати більш бажаним інструментом для реалізації протекціоністських інтересів.

Приєднавшись у 2008 році до СОТ, Україна отримала можливість використання передбаченого в рамках даної організації механізму захисту інтересів вітчизняних виробників на внутрішньому ринку наряду з правом захисту їхніх інтересів на зовнішніх ринках, вимагаючи справедливого ставлення до них при проведенні антидемпінгових розслідувань (далі – АДР).

Міжнародно-правова база антидемпінгових заходів закладена у ст. VI ГАТТ-1994 і в Угоді про застосування ст. VI ГАТТ-1994, якими передбачено механізми ініціації та проведення АДР, введення й припинення попередніх та остаточних антидемпінгових заходів, а також оскарження і перегляду результатів АДР [2].

Україна ще в процесі гармонізації національного законодавства з нормами та правилами СОТ прийняла відповідні нормативно-правові акти, що передбачають використання відповідних захисних заходів проти недобросовісного, в тому числі демпінгового імпорту. У сфері антидемпінгових заходів таким законодавчим актом став Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», ухвалений 22 грудня 1998 р. [3] і уточнений безпосередньо перед приєднанням України до СОТ Законом України «Про внесення змін до деяких законів України з питань захисту національного товаровиробника від субсидованого, демпінгового та зростаючого імпорту» від 10 квітня 2008 року [4].

Даним законом визначено порядок ініціації АДР; пакет документів, на підставі якого таке розслідування може бути розпочато компетентним органом; власне компетентний орган (Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі); порядок проведення АДР, встановлення факту демпінгу й обсягів заподіяної ним шкоди; порядок введення попередніх та остаточних антидемпінгових заходів, встановлення розміру антидемпінгових мит (далі – АДМ) та інших заходів, часу їх дії, умов їх припинення і продовження; механізм вирішення спорів, що виникають у ході АДР, оскарження рішень уповноваженого органу тощо [3].

Основним інструментом протидії демпінговому імпорту є АДМ, що представляють собою різновид тимчасових мит, які вводять країни-імпортери з метою нейтралізації негативних наслідків недобросовісної цінової конкуренції у формі демпінгу [5, с. 125]. Згідно з правилами СОТ і українським законодавством, ставка АДМ визначається одним із таких способів:

- 1) як різниця між цінами, за якими товар реально продається на ринку країни-експортера і на ринку країни-імпортера (у разі відсутності подібного товару на ринку країни-імпортера, порівняння проводиться з ринком будь-якої третьої країни);
- 2) як різниця між ціною, за якою товар повинен був потенційно продаватись на ринку країни-експортера (така ціна встановлюється на базі суми витрат виробництва, загальних витрат, прибутку від продажу на внутрішньому ринку, вартості упаковки й транспортування товару до країни-імпортера), і ціною, за якою він реально продається на ринку імпортуючої країни [2; 3].

АДМ є поширеним захисним інструментом: протягом 1995-2012 рр. (тобто з моменту утворення СОТ) країнами-членами СОТ було ініційовано 4312 АДР, 3374 з яких завершилися введенням остаточних АДМ [6]. Наслідки антидемпінгових заходів аналогічні наслідкам запровадження ввізних мит: вони підвищують ціну імпортного товару, тим самим знижуючи його цінову конкурентоспроможність на внутрішньому ринку в порівнянні з вітчизняними товарами, а також сприяють зростанню надходжень до державного бюджету.

Слід зазначити, що використання інструментів торговельного захисту в різних країнах світу має свою специфіку й особливості законодавства у сфері антидемпінгових, спеціальних та антисубсидійних заходів (табл. 1).

Особливості механізмів використання інструментів торговельного захисту окремих країн світу та їх специфіки регулювання антидемпінгових, спеціальних й антисубсидійних заходів

Країна	Специфічні особливості системи захисту на внутрішньому та зовнішньому ринках	Потенційні можливості, загрози та виклики для вітчизняних товаровиробників та експортерів
Республіка Індія	<p>Беручи до уваги завищені внутрішні ціни на продукцію індійських виробників (особливо – на промислову сировину й напівфабрикати, енергоємну продукцію тощо), слід зазначити, що механізм подачі позову про відкриття антидемпінгового розслідування використовується індійськими виробниками та стимулюється державними органами країни перебування для припинення надходження в країну відносно дешевого імпорту. Він також застосовується у тих випадках, коли ціни на імпортовану продукцію більші, ніж середньосвітові, але нижчі за внутрішні індійські ціни. Однак, навіть у випадку усунення іноземних конкурентів та створення сприятливих умов для індійської промисловості, внутрішнє виробництво продукції не покриває потреб внутрішнього ринку та змушує імпортерів знаходити інші шляхи для задоволення своїх потреб.</p>	<p>Розпочате 05 червня 2013 року індійською стороною антидемпінгове розслідування проти України стосовно експорту в Індію нітрату натрію (код ТНЗЕД 31025000) походженням або експортованого з країн Європейського Союзу, Китаю, України та Південної Кореї ймовірно призведе до накладення мита на українську продукцію та, відповідно, до втрати певного сегменту індійського ринку для українських виробників – підприємств «Азот» (м. Сєверодонецьк) та «Стирол» (м. Горлівка).</p>
Південна Корея	<p>До спеціальних захисних заходів відносяться антидемпінгові мита. Відповідно до положень Закону про митні формальності, міністр фінансів і економіки Республіки Корея може за результатами проведення відповідних розслідувань прийняти рішення про застосування наступних митних тарифів: «компенсаційних» тарифів для захисту національних виробників від імпорту продукції, виробництво якої дотувалося; «каральних» тарифів, які застосовуються до імпорту продукції з країн, що утискають торговельні інтереси Республіки Корея, в межах завданих ними збитків; «екстрених» тарифів, які застосовуються у випадку заподіяння шкоди або загрози його нанесення національним виробникам у результаті різкого зростання імпорту конкретних продуктів (застосовувалися щодо часнику тертого, часнику замороженого й часнику, обробленого в оцтовій кислоті); «спеціальних екстрених» тарифів на продукцію сільського господарства, лісгоспу та тваринництва, які застосовуються для захисту національних виробників даних видів продукції від шкоди внаслідок значного зростання імпорту даної продукції або значного зниження імпортованих цін на дану продукцію; «квотованих» тарифів, що застосовуються для стимулювання імпорту певних найменувань продукції в цілях розвитку галузей національної промисловості, стабілізації внутрішніх цін і т.д., при яких у межах установленої квоти імпортована продукція обкладається нульовою або зниженою митною ставкою, а в разі її перевищення застосовується більш висока тарифна ставка.</p>	<p>Розслідування щодо України відсутні, Україна не експортує в Корею продукцію, стосовно якої Республіка Корея проводить розслідування.</p>

<p>Австралія</p>	<p>У серпні 2011 року після оголошення антидемпінгової системної політики Урядом Австралії був створений Міжнародний Торговий Форум (The International Trade Remedies Forum – ITRF). ITRF об'єднує представників австралійських виробників, імпортерів, профспілок та співпрацює з відповідними урядовими відомствами. ITRF забезпечує на високому рівні послуги зі стратегічного консалтингу, зворотний зв'язок з урядом, здійснення й моніторинг важливих і проведених реформ в антидемпінговій системі Австралії. Члени ITRF призначаються міністром. Склад ITRF відображає широкі інтереси і питання австралійських виробників, імпортерів, представників переробної промисловості, галузевих асоціацій та профспілок.</p>	<p>Антидемпінгова та компенсаційна системи в Австралії покликані відобразити Угоду СОТ. Проте, відповідно до Митного Закону 1901, австралійський уряд не має права здійснювати свої повні права в рамках СОТ.</p> <p>Закон про митницю продовжує виключати певні форми підтримки сільськогосподарської продукції з компенсаційних заходів, а також цілий ряд субсидій для несільськогосподарських товарів (дослідження і розробки, екологічні дослідження, субсидії для регіонів, які в економічно не вигідному становищі). Тому Митний Закон не відображає повний спектр торговельного захисту, передбаченого в законодавстві СОТ.</p> <p>Як наслідок, потенційна кількість можливих компенсаційних виплат зменшується; зростає ймовірність того, що визначення збитків занижується (позаяк не всі субсидії були прийняті до уваги); вплив субсидованого імпорту на вітчизняну промисловість є потенційно слабкішим (знову ж, так як не всі субсидії були взяті до уваги).</p> <p>Навіть там, де заходи запроваджуються, антидемпінгова ставка може бути нижче, ніж було б в іншому випадку (тобто якщо б усі вигоди були виключені з розрахунку повної суми субсидії). Австралійські виробники не отримують повний захист, що надається системою СОТ як підтримка проти субсидованого імпорту.</p>
<p>Королівство Таїланд</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Одностороннє або багатостороннє зниження обсягів експорту певних товарів для збереження рівня цін на зовнішніх ринках. 2. Зниження експортних податків для стимулювання експорту певних товарів. 3. Тимчасове звільнення від ПДВ імпортерів окремих видів сировини для стимулювання експорту. 4. Підвищення субсидій виробникам певної продукції для стимулювання експорту. 6. Надання податкових преференцій певним імпортерам, які рівночасно є потужними інвесторами в економіку країни. 	<p>Основним викликом для вітчизняних товаровиробників є поступове зниження постачання неблагородних металів та виробів з них до Таїланду, яке спостерігається, починаючи з 2012 р., коли Уряд Таїланду надав Японії як найбільшому інвесторові у тайську економіку тимчасові преференції на експорт чорних металів, зокрема, прокатної сталі для використання в автомобільній промисловості. У результаті конкурентоспроможність продукції як з України, так і з КНР, Індії, РФ, Казахстану, Малайзії, Південної Кореї, Тайваню різко знизилася. До того ж, протягом останніх років Таїланд налагодив власне виробництво сталі, що викликало зниження її імпорту за 2013 р. на 29,7 %, а за період січень-травень 2014 р. – на 31,4 %. Не сприяє вітчизняному експортові й те, що Таїланд активно запроваджує протекціоністські заходи, зокрема, антидемпінгові мита.</p> <p>Утім, існують реальні можливості щодо збільшення обсягів вітчизняного експорту до Таїланду за рахунок продукції аграрної сфери, зокрема, зернових, бобових та олійних, а також за рахунок збільшення й розширення номенклатури експорту машин, механізмів, обладнання, тобто продукції з високою доданою вартістю, а також продукції хімічної промисловості.</p>

Складено автором за даними [7].

Як свідчать дані таблиці 1, кожна окрема країна-член СОТ має власні специфічні особливості системи захисту на внутрішньому та зовнішньому ринках. Так, у Республіці Індія орга-

ном, що проводить розслідування з питань використання інструментів торговельного захисту, є Генеральний директорат з питань антидемпінгових і споріднених мит Департаменту комерції Міністерства торгівлі та промисловості Індії [12], а органом, що приймає рішення про порушення розслідувань, застосування заходів тощо, є Центральний Уряд країни. Процес антидемпінгового розслідування в Індії може розпочатися тільки за наявності письмового звернення – позову до Директорату від представників національної промисловості (індійський виробник товарів або група виробників). Індійські позивачі мають виробляти не менше 50 % від загальноіндійського обсягу згаданої продукції.

Існує також чимало інших умов, які слід виконати при поданні заявки про необхідність проведення антидемпінгового розслідування. Зокрема, позивачеві необхідно довести, що демпінговий імпорт заподіює значну матеріальну шкоду або здатен потенційно завдати матеріальної шкоди індійській промисловості. Слід представити докази того, що демпінговий імпорт призводить до падіння внутрішньої ціни на той чи інший товар, має негативний вплив на індійську економіку, призводить до втрати ринків збуту продукції, скорочення доходів індійських виробників тощо.

Належним чином підготовлену заявку розглядає Уповноважена Особа, якою, на попередньому етапі, як правило, виступає керівник Директорату з питань антидемпінгових і споріднених мит Міністерства торгівлі та промисловості Індії. Перед тим, як прийняти рішення про доцільність проведення антидемпінгового розслідування, Уповноважена Особа проводить відповідні консультації з Міністерством закордонних справ, Міністерством фінансів, іншими міністерствами та відомствами Індії.

Роль індійського зовнішньополітичного відомства з цього питання досить вагома, оскільки з урахуванням зовнішньополітичної ситуації, стану розвитку політичних і торговельно-економічних відносин Індії з окремими країнами МЗС Індії може рекомендувати не розпочинати антидемпінгове розслідування стосовно товарів, які виробляє одна країна, водночас погодившись щодо проведення такого розслідування відносно товарів, які виробляє та постачає в Індію інша країна.

Розслідування може бути завершено достроково в разі: надходження про це письмового прохання позивача; відсутності достатньої кількості доказів заподіяння матеріальної шкоди індійській економіці; якщо маржа становить менше 2 % експортної ціни; якщо обсяг демпінгового імпорту менше, ніж 3 % загального імпорту подібної продукції або обсяг демпінгового імпорту в цілому з усіх країн менше 7 % всього експорту. Також можливе укладання відповідної Угоди між країнами-сторонами процесу щодо регулювання ціни на експортовану продукцію (price undertakings).

В Республіці Корея органом, що проводить розслідування і водночас приймає рішення про порушення розслідувань, застосування заходів тощо, є Корейська торгова комісія (Korea Trade Commission). Вона відповідає за реалізацію торговельного захисту і такі заходи, як антидемпінгові та компенсаційні мита, розслідування несумлінної торгової практики [13].

У Кореї будь-які національні виробники аналогічного імпортованому товару можуть подавати заявку на антидемпінгове розслідування. Кількість вітчизняних виробників, які висловлюють згоду, повинно перевищувати 25 % від загальної кількості виробників. Організації виробників (асоціація, товариство та ін., організовані вітчизняними виробниками), міністр відповідного міністерства, відповідальний за відповідну галузь, можуть подавати заявку на антидемпінгове розслідування. Той, хто хоче подати заявку на антидемпінгове розслідування, повинен заповнити необхідну форму заяви, а потім подати її на розгляд комісії Корейської Торгової Комісії з доказами матеріальної шкоди, заподіяної імпортом.

Протягом 2 місяців після отримання заявки комісія повинна визначити, чи є необхідність ініціювати розслідування щодо антидемпінгового мита. Якщо рішення про початок розслідування прийнято, видається публічне повідомлення, яке містить наступне: назва товару та аналог товару в країні; діапазон вітчизняної промисловості, яка виробляє аналогічний товар; поставка товару в країну і постачальник товару.

В Таїланді органами, що приймають рішення про порушення антидемпінгових та інших

розслідувань, є Комітет з питань захисних заходів (Committee on Safeguard Measures) і Комітет з питань демпінгу та субсидій (Committee of Dumping and Subsidy), а органом, що приймає рішення про застосування захисних заходів, є Департамент зовнішньої торгівлі (далі – ДЗТ) Міністерства комерції Таїланду (The Department of Foreign Trade of the Ministry of Commerce). Органом, що проводить відповідні розслідування, також є ДЗТ Міністерства комерції Таїланду, а саме нижченаведені підрозділи Департаменту, залежно від характеру розслідування та згідно з розподілом обов'язків: Адміністративне бюро імпорту (Bureau of Import Administration); Бюро торговельних заходів (Bureau of Trade Measures); Бюро торговельних інтересів і засобів захисту (Bureau of Trade Interests and Remedies) [14].

У порівнянні з антидемпінговими законами та практикою деяких країн-членів СОТ регіону Південно-Східної Азії, антидемпінгове законодавство Таїланду достатньою мірою відповідає вимогам СОТ. Відповідно до вимог Угоди СОТ, антидемпінгове законодавство Таїланду вимагає, що для запровадження антидемпінгового мита мають бути зроблені два основних висновки. По-перше: повинно бути визначено, що імпорт в країну відповідного товару здійснено за демпінговими цінами. По-друге: має бути визначено, що імпорт цього товару став причиною матеріальної шкоди або є загрозою чи перешкодою для розвитку вітчизняної промисловості, що виробляє подібний продукт.

Антидемпінгові розслідування ініціюються й проводяться на підставі антидемпінгової петиції, поданої суб'єктами вітчизняної промисловості або профільними державними органами, що мають право самостійного ініціювання розслідування. Департамент зовнішньої торгівлі Міністерства комерції Таїланду (ДЗТ) готує звіти з фактичними та правовими висновками на підставі своїх розслідувань і представляє їх на розгляд Комітету з питань захисних заходів чи Комітету з питань демпінгу та субсидій для подальшого опрацювання й прийняття остаточного рішення. Члени Комітетів призначаються з числа керівного складу Міністерства фінансів, Міністерства закордонних справ, Міністерства промисловості та Міністерства комерції. Комітети несуть повну відповідальність за визнання факту демпінгу й шкоди і мають право прийняти, відкинути або частково врахувати висновки та рекомендації ДЗТ.

Однак, у Таїланді наразі відсутній незалежний апеляційний орган, що має бути створений відповідно до Угоди СОТ, у якому можна оскаржувати рішення Комітетів. Теоретично рішення Комітетів може бути оскаржено у таких судових органах Таїланду, як Суд з питань міжнародної торгівлі або Суд з питань інтелектуальної власності, але на практиці ці органи дуже часто не можуть об'єктивно розглядати справи через відсутність спеціальних знань у сфері застосування антидемпінгових заходів.

При розробці тайського національного антидемпінгового законодавства використовувалося як антидемпінгове законодавство США, так і законодавство ЄС. Утім, тайські визначення демпінгу є скоріш перспективними, як у ЄС, аніж ретроспективними, як у американській моделі. Таким чином, у Таїланді, як і в ЄС, антидемпінгові мита вводяться при ввезенні, що є відносно простим адміністративним процесом. ДЗТ проводить своє розслідування щодо минулих імпортних цін, Комітети оприлюднюють повідомлення про запровадження антидемпінгового мита, розрахованого у відповідності до історії імпортних цін. Хоча ця процедура не може гарантувати повністю справедливого результату, проте вимагає, щоб експортери підняли ціни, щоб запобігти демпінгу.

Тайське антидемпінгове законодавство також більш схоже на модель ЄС у тому, що, на відміну від американської моделі, воно дозволяє встановлювати розмір антидемпінгового мита менший, аніж демпінгова маржа, розрахована в порівнянні з нормальною експортною ціною.

Слід зазначити, що, незважаючи на наявність відповідної інституційної бази, механізм антидемпінгового захисту використовувався й продовжує використовуватись Україною не досить активно. З моменту введення в дію відповідного закону (2001 рік) і до вступу України до СОТ українською стороною було ініційовано всього 17 АДР, лише 9 з яких завершилися введенням остаточних АДМ, а в перші роки членства в СОТ (2008-2009 рр.) – 13 подібних розслідувань, за результатами яких були введені остаточні АДМ лише в 4 випадках [7]. Таким

чином, слід відзначити недостатню ефективність проведених розслідувань та обмеженість доказової бази щодо факту демпінгу, що надається підприємством/групою підприємств-заявників до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України відповідною скаргою за фактом демпінгу [7; 8, с. 51-52].

Протягом наступних років активність української сторони в сфері проведення АДР істотно не зросла: станом на кінець 2014 року [7] в Україні проводиться 2 АДР – проти імпорту безшовних нержавіючих труб походженням з Китаю і проти стрічки конвеєрної гумовотканинної походженням з Російської Федерації; діють остаточні АДМ за результатами 14 антидемпінгових розслідувань проти товарів, вироблених підприємствами 10 країн світу (Російська Федерація, Китай, Білорусь, Болгарія, Польща, Туреччина, Іспанія, ФРН, Великобританія і Республіка Корея); проводиться перегляд чотирьох антидемпінгових заходів, пов'язаний із закінченням терміну дії таких заходів (законодавством України граничний термін антидемпінгових заходів обмежений п'ятьма роками [3]).

У той же час українські товари набагато частіше ставали предметом АДР і об'єктом оподаткування АДМ. До 2008 року проти певних товарів українського виробництва та окремих українських товаровиробників було введено в дію більше 90 антидемпінгових заходів, у результаті яких українські експортери, за оцінками експертів, зазнали втрат у вигляді недоотриманого доходу від експорту більше, ніж на 2 млрд. дол. США [9]. Але після вступу України до СОТ активність іноземних торгових партнерів з ведення захисних заходів відносно імпорту товарів з України дещо знизилася. Протягом 2008-2009 рр. проти українських товарів було ініційовано 14 АДР, лише 5 з яких завершилися введенням АДМ [9]. Тобто результативність АДР проти товарів, імпортованих з України, склала 35,7 %; для порівняння в Україні аналогічний показник для того ж періоду склав 30,8 %.

Станом на кінець 2014 року проти українських товарів проводиться 5 АДР, предметами яких є нітрат натрію, що експортується до Індії, сталеві труби, що поставляються в США і Бразилію, прутки з заліза і сталі круглого або профільного перетину (арматура), що поставляються на ринок Митного союзу (Білорусь, Казахстан та Російська Федерація); діють 23 остаточних АДМ, уведених США, ЄС, Мексикою, країнами Митного союзу, Аргентиною, Таїландом, Туреччиною, Канадою, Індією, Індонезією і Бразилією; проводиться перегляд 5 антидемпінгових заходів, уведених США, ЄС, країнами Митного союзу, Мексикою та Аргентиною [7].

Слід зазначити, що Україна та Європейський Союз активно використовують у двосторонній торгівлі інструменти торговельного захисту. Так, станом на кінець 2014 року Україною проти товарів походженням з країн Європейського Союзу застосовано 5 антидемпінгових заходів (на листові флоат-скло з Болгарії і Польщі й на шприци з Німеччини, Іспанії і Великобританії) та 3 спеціальні заходи (труби сталеві безшовні обсадні й насосно-компресорні, автомобілі легкові та посуд і набори столові або кухонні з порцеляни, незалежно від країни походження товару). Європейським Союзом застосовано 3 антидемпінгові заходи щодо імпорту товарів українського походження – на джгути, канати, троси з чорних металів; на труби безшовні; на трубну продукцію (зварні труби).

Варто зауважити, що домовленості, досягнуті у ході перемовин щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, стосуються встановлення чітких, передбачуваних умов проведення торговельних розслідувань. Особливий наголос Україна та ЄС зробили на забезпеченні двостороннього діалогу як під час проведення розслідувань, так і в сфері загального розвитку взаємодії між країнами, у сфері використання інструментів торговельного захисту.

Питання захисту національних виробників від недоброчесного та масованого імпорту в Україні регулюються законами України “Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту”, “Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту”, “Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну”. Українське законодавство у сфері використання інструментів торговельного захисту відповідає нормам Світової організації торгівлі й не потребує адаптації до acquis ЄС).

Підсумовуючи огляд антидемпінгових заходів, що застосовуються Україною проти

імпортних товарів та іншими країнами проти українських товарів, слід зазначити, що вступ України до СОТ не призвів до помітної активізації використання Україною можливостей антидемпінгового регулювання з метою захисту інтересів вітчизняних товаровиробників. У той же час можливості імпортерів української продукції по введенню проти неї антидемпінгових заходів були обмежені нормами і правилами впровадження подібних заходів проти країн, що є членами СОТ. Цей момент є особливо важливим з урахуванням того, що законодавством більшості членів СОТ передбачені особливі механізми проведення АДР проти країн з неринковою економікою та країн, що не є членами СОТ [2].

Наприклад, подібні уточнення містяться в Регламенті Ради ЄС від 30 листопада 2009 р.; вони стосуються особливостей визначення нормальної ціни у разі виявлення фактів демпінгового імпорту з країн з неринковою економікою та країн, що не є членами СОТ. У подібному випадку передбачено взяття за основу в якості нормальної ціни товару тієї ціни, яка діє на ринку будь-якої третьої країни [10]. Це може призвести до спотворення ситуації, оскільки на ринку третьої країни нормальний рівень цін може значно відрізнятися від реальних цін на даний товар, діючих на ринку країни-експортера.

Аналіз географічного охоплення нині діючими антидемпінговими заходами торговельних партнерів України показує, що найбільш активно заходи АДР вводяться у відносинах з тими країнами, які є основними торговельними партнерами України, причому це стосується як антидемпінгових заходів, що застосовуються Україною, так і заходів, що застосовуються іншими країнами проти України (табл. 2).

Таблиця 2

Географічна структура зовнішньої торгівлі України товарами і відповідні антидемпінгові заходи, 2013 рік

Торговельний партнер	Експорт		Кількість антидемпінгових заходів проти українських товарів	Імпорт		Кількість антидемпінгових заходів з боку України
	млрд. дол. США	%		млрд. дол. США	%	
Всього	63,31	100	25	76,96	100	23
Митний союз, у т.ч.	22,06	34,8	2	27,93	36,3	X
Білорусь	1,98	3,1	X	3,61	4,7	3
РФ	15,07	23,8	X	23,23	30,2	7
ЄС-28, в т.ч.	16,81	26,5	3	27,11	35,2	X
Болгарія	0,59	0,9	X	0,3	0,4	1
Великобританія	0,55	0,9	X	1,13	1,5	1
Іспанія	0,99	1,6	X	0,86	1,1	1
ФРН	1,6	2,5	X	6,77	8,8	1
Польща	2,55	4	X	4,07	5,3	1
Індія	1,97	3,1	1	0,84	1,1	0
Індонезія	0,32	0,5	1	0,44	0,6	0
Китай	2,73	4,3	0	7,9	10,3	6
Республіка Корея	0,41	0,6	0	0,83	1,1	1
Таїланд	0,25	0	1	0,2	0,3	0
Туреччина	3,81	6	1	1,85	2,4	1
Аргентина	0,01	0	1	0,12	0,2	0
Бразилія	0,2	0,3	2	0,46	0,6	0
Канада	0,06	0,1	2	0,24	0,3	0
Мексика	0,13	0,2	4	0,11	0,1	0
США	0,89	1,4	7	2,76	3,6	0

Складено автором за даними [7; 11].

Як свідчать дані таблиці 2, найбільша кількість АДР, що проводяться з метою захисту вітчизняного ринку, стосуються товарів, що імпортуються з Російської Федерації, – основного торгового партнера України, та Китаю, який є третім після Росії та країн ЄС-28 постачальником імпортованих товарів в Україну. В інших випадках антидемпінгові заходи є поодинокими і спрямовані проти демпінгового імпорту в Україну окремих видів товарів з низки країн.

Якщо українська сторона проводить АДР і застосовує за їх результатами відповідні заходи щодо товарів з окремих країн, то проти українських товарів вводяться АДП з боку інтеграційних блоків – ЄС-28 та Митного союзу, що значно розширює перелік країн, на ринках яких експорт українських товарів піддається обмеженням. Станом на кінець 2014 року найбільш активно застосовують обмежувальні антидемпінгові заходи проти українського експорту США і Мексика. Однак, як показано в табл. 2, частка цих країн в українському товарному експорті становить лише 1,2 % і 0,4 % відповідно. Більше того, оподатковуваний АДМ у розмірі 60,1 % експорт українського гарячекатаного обрізного прокату становить лише 0,4 % сукупного експорту даного виду товарів з України у 2013 році [7]. Іншими словами, дані обмеження більшою мірою впливають не на фінансово-економічний стан українських експортерів, а радше негативно відбиваються на їх іміджі, що, зазвичай, опосередковано може відбитись і на їх фінансово-економічних показниках.

Слід зазначити, що існують дві системи оцінки антидемпінгових мит – перспективна й ретроспективна. Перспективна система передбачає встановлення нормальної вартості та експортної ціни щодо ввезення товару, тим самим дозволяючи визначити обов'язок щодо сплати мита в момент імпорту. Ціна товару, що дорівнює або є вищою за нормальну вартість, не впливає на обов'язок щодо сплати мита з імпорту.

Ретроспективна ж система передбачає такий механізм, за якого обов'язок щодо сплати мита визначається після ввезення товару на основі аналізу конкретної нормальної вартості та експортної ціни в період, у якому мав місце імпорт. Ретроспективна система в основному використовується в США, де процес встановлення мита розділений між двома процедурами. Перша процедура – попереднє розслідування, в ході якого визначається, чи буде прийнятий наказ про накладення антидемпінгового мита. Департамент торгівлі видає наказ, в якому він оцінює (приблизно підраховує) суму антидемпінгового мита, засновану на демпінговій різниці, встановленій під час розслідування. Друга процедура – перегляд суми мита, в ході якої визначається сума мита, що підлягає стягненню. Цей перегляд виступає в якості механізму визначення фактичної суми антидемпінгового мита, що підлягає накладенню на здійснений імпорт [15].

Вважаємо за доцільне адаптувати в Україні ретроспективну систему оцінки антидемпінгових мит з урахуванням досвіду США. Разом з тим, слід зазначити, що методика розрахунку мит, яка застосовувалася в США (так зване «обнуління»), викликала неодноразові суперечки між торговими партнерами, так як позитивна різниця між внутрішніми цінами США та цінами імпорту нівелювалася сумами стягнутого мита, не дозволяючи компаніям з різних країн конкурувати на рівних умовах, і забезпечувала протекціонізм відносно виробників США. Тим часом, ще в 2010 році за рішенням комісії СОТ «обнуління» було заборонено в усіх країнах-членах Організації як неприпустимий бар'єр на шляху до вільної торгівлі [16].

Згідно з нормами СОТ, країни можуть застосовувати антидемпінгове законодавство щодо імпортованих товарів у тих випадках, коли ціна імпорту нижче «нормальної» вартості товару на ринку країни-експортера, якщо ж середня ціна на домашньому ринку (ринку експортера) дорівнює середній ціні експорту, то підстав для введення антидемпінгових мит немає. У порушення цього правила в США порівнювали ціни на своєму внутрішньому ринку та ціни на ринку ЄС, стягуючи мито в 3,33 % понад звичайних митних зборів у тих випадках, коли другі ціни були нижчими за перші.

Більш того, в ретроспективній системі митних зборів, застосовуваній у США, раніше не враховувалися від'ємні суми (тобто коли ціна імпортованої поставки була вище ціни на американському ринку), що не дозволяло знижувати обсяг мита до сплати, навіть якщо підсумковий річний оборот не показував будь-якого зниження цін. У підсумку, на думку апеляційного

органу СОТ, практика «обнуління» призводила до завищення (часто значного) тієї різниці в цінах, з якою стягувалося мито.

Висновки. Очевидною є необхідність удосконалення вітчизняного механізму застосування антидемпінгових заходів з метою підвищення ефективності захисту інтересів українських експортерів на зовнішніх та внутрішніх ринках. І якщо на застосування антидемпінгових заходів проти української продукції вплив української сторони є мінімальним, то для активізації використання можливостей, що надаються даним видом заходів захисту внутрішнього ринку, на наш погляд, необхідно реалізувати наступні заходи:

- законодавче надання державі в особі уповноважених органів ініціювати АDR без відповідної заяви національних товаровиробників, їх представників або їх об'єднань, оскільки останні часто позбавлені оперативного доступу до необхідної інформації, здатної підтвердити факт наявності демпінгу;

- сприяння розвитку інформаційного забезпечення зовнішньої торгівлі, в тому числі шляхом створення інформаційного центру, діяльність якого буде спрямована на моніторинг цінової ситуації на внутрішньому і зовнішніх ринках з метою якнайшвидшого виявлення фактів демпінгу;

- активізація використання заходів антидемпінгового регулювання в тих галузях економіки, у яких експортно-імпортна діяльність істотно впливає на фінансово-економічний стан підприємств, а також щодо експорту та імпорту тих товарів, на які припадає значна частина вітчизняного експорту й імпорту (приміром, слід приділити увагу виявленню фактів демпінгу при імпорті продукції харчової промисловості, металургії та хімічної промисловості);

- використання ретроспективної системи оцінки антидемпінгових мит для забезпечення ефективного захисту вітчизняних товаровиробників і експортерів (з урахуванням досвіду США);

- популяризація серед національних товаровиробників механізму мирного вирішення спорів, пов'язаних з фактами демпінгу, що полягає в узгодженні дій зацікавлених сторін до завершення процедури АDR, що дозволить підвищити оперативність усунення негативних наслідків впливу демпінгового імпорту на вітчизняних товаровиробників.

Список використаної літератури

1. Лазаренко Ж. Застосування урядами країн-членів СОТ надзвичайних заходів захисту від імпорту / Ж. Лазаренко // Вісник Львівського університету. Сер.: Міжнародні відносини. – 2011. – Вип. 28. – С. 159-167.

2. World Trade Organization / Офіційний сайт Світової Організації Торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wto.org>. Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.

3. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України № 330-XIV від 22 грудня 1998 року / Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/330-14/page>. Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.

4. Про внесення змін до деяких законів України з питань захисту національного товаровиробника від субсидованого, демпінгового та зростаючого імпорту: Закон України № 252-VI від 10 квітня 2008 року / Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/252-17>. Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.

5. Маслов Д.Г. Мировая экономика: учебное пособие / Д.Г. Маслов. – Пенза: Изд-во ПГУ, 2004. – 165 с.

6. Global Antidumping Database (GAD): part of the Temporary Trade Barriers Database (TTBD) / Офіційний сайт Світового Банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTRESEARCH/0,,contentMDK:22574930~pagePK:64214825~piPK:64214943~theSitePK:469382~isCURL:Y,00.html>. Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.

7. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>. Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.
8. Микольська Н. Заходи торговельного захисту та вирішення спорів у рамках СОТ: нові можливості для українських компаній / Н. Микольська, А. Махінова // Членство України у СОТ: нові можливості та виклики для бізнес-асоціацій / Серія «Школа професійної освіти для бізнес-асоціацій. Модуль G: бізнес-асоціації та СОТ» / Д.В. Ляпін, В.М. Мовчан та інші; за заг. ред. Д.В. Ляпіна. – К.: Ін-т власності і свободи; LAT&K, 2010. – С. 49-77.
9. Другий рік України у СОТ: тенденції у зовнішній торгівлі товарами та аналіз виконання зобов'язань / за ред. М. Свенціцькі. – К.: Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2010. – 80 с.
10. On protection against dumped imports from countries not members of the European Community [Електронний ресурс]: Council Regulation № 1225/2009 of 30 November 2009 / Council of the European Union. – Режим доступу: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/april/tradoc_146035.pdf. Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.
11. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.
12. Governments of India official web-site. Ministry of Commerce and Industry. Department of Commerce [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://commerce.nic.in/MOC/index.asp>. Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.
13. The official web-site of Korea Trade Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ktc.go.kr/en/> Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.
14. Department of Foreign Trade, ministry of Commerce of Thailand [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dft.go.th/Default.aspx?alias=www.dft.go.th/en>. Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.
15. Шепенко Р.А. Введение в право ВТО: курс антидемпингового регулирования: учебное пособие. – М.: Проспект, 2014. – 216 с.
16. Татьяна Едовина. ЕС нашёл управу на американский антидемпинг // Газета «Коммерсантъ» от 08.02.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kommersant.ru/doc/1868404>. Цитовано за версією сайту на 20.03.2015 року.

*GUZHVA Igor, Ph.D. in International Economy,
Vice-Rector for Research and International Relations,
Ukrainian State University of Finance and International Trade*

WORLD BEST PRACTICES ON TRADE REMEDIES INSTRUMENT APPLICATION: CONCLUSIONS AND RECOMENDATION FOR UKRAINE

***Abstract.** The article deals with the implementation of trade policy instruments and state's regulation of the domestic market in their interaction with the world market, analyzes international experience application of trade remedies instruments by the WTO Members-States in international trade and economic relations. A general review of the Agreement on Safeguards, determined the main problems in the regulation of emergency measures of import protection, the estimation process of reforming the WTO agreement governing the use of protective measures in the framework of the Doha Round. Detailed analysis of the Ukrainian trade remedies instruments application practices are provided. Basis on the geographical and commodity structure of foreign trade and the existing anti-dumping measures shows that Ukraine inefficiently uses the power of trade remedies instruments. The recommendations aimed at improving the anti-dumping regulation in Ukraine.*

***Keywords:** WTO, foreign trade, the Agreement on Safeguards measures, trade remedies instruments, dumping, anti-dumping measures.*

References

1. Lazarenko Zh. Zastosuvannya uryadami kraїн-chleniv SOT nadzvichajnih zahodiv zahistu vid importu / Zh. Lazarenko // Visnik L'vivs'kogo universitetu. Ser.: Mizhnarodni vidnosini. – 2011. – Vip. 28. – S. 159-167.
2. World Trade Organization / Oficijnij sajt Svitovoї Organizacii Torgivli [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.wto.org>. Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.
3. Pro zahist nacional'nogo tovarovirobnika vid dempingovogo importu: Zakon Ukraїni vid № 330-XIV vid 22 grudnya 1998 roku / Oficijnij sajt Verhovnoї Radi Ukraїni [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/330-14/page>. Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.
4. Pro vnesennya zmin do deyakih zakoniv Ukraїni z pitan' zahistu nacional'nogo tovarovirobnika vid subsidovanogo, dempingovogo ta zrostayuchogo importu: Zakon Ukraїni № 252-VI vid 10 kvitnya 2008 roku / Oficijnij sajt Verhovnoї Radi Ukraїni [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/252-17>. Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.
5. Maslov D.G. Mirovaya `ekonomika: uchebnoe posobie / D.G. Maslov. – Penza: Izd-vo PGU, 2004. – 165 s.
6. Global Antidumping Database (GAD): part of the Temporary Trade Barriers Database (TTBD) / Oficijnij sajt Svitovogo Banku [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTRESEARCH/0,,contentMDK:22574930~pagePK:64214825~piPK:64214943~theSitePK:469382~isCURL:Y,00.html>. Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.
7. Oficijnij sajt Ministerstva ekonomichnogo rozvitku i torgivli Ukraїni [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.me.gov.ua>. Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.
8. Mikol's'ka N. Zahodi torgovel'nogo zahistu ta virishennya sporiv u ramkah SOT: novi mozhlivosti dlya ukraїns'kih kompanij / N. Mikol's'ka, A. Mahinova // Chlenstvo Ukraїni u SOT: novi mozhlivosti ta vikliki dlya biznes-asociacij / Seriya «Shkola profesijnoї osviti dlya biznes-asociacij. Modul' G: biznes-asociacii ta SOT» / D.V. Lyapin, V.M. Movchan ta inshi; za zag. red. D.V. Lyapina. – K.: In-t vlasnosti i svobodi; LAT&K, 2010. – S. 49-77.
9. Drugij rik Ukraїni u SOT: tendenciї u zovnishnij torgivli tovarami ta analiz vikonannya zobov'yazan' / za red. M. Svenchicki. – K.: Analitichno-doradchij centr Blakitnoї strichki, 2010. – 80 s.
10. On protection against dumped imports from countries not members of the European Community [Elektronnij resurs]: Council Regulation № 1225/2009 of 30 November 2009 / Council of the European Union. – Rezhim dostupu: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/april/tradoc_146035.pdf. Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.
11. Oficijnij sajt Derzhavnoї sluzhbi statistiki Ukraїni [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>. Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.
12. Governments of India official web-site. Ministry of Commerce and Industry. Department of Commerce [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://commerce.nic.in/MOC/index.asp>. Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.
13. The official web-site of Korea Trade Commission [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.ktc.go.kr/en/> Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.
14. Department of Foreign Trade, ministry of Commerce of Thailand [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.dft.go.th/Default.aspx?alias=www.dft.go.th/en>. Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.
15. Shepenko R.A. Vvedenie v pravo VTO: kurs antidempingovogo regulirovaniya: uchebnoe posobie. – M.: Prospekt, 2014. – 216 s.
16. Tat'yana Edovina. ES nashel upravu na amerikanskij antidemping // Gazeta «Kommersant» ot 08.02.2012 [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <<http://www.kommersant.ru/doc/1868404>>. Citovano za versieyu sajtu na 20.03.2015 roku.

*Гужва И.Ю., кандидат экономических наук,
проректор по научной работе и международным отношениям
Украинского государственного университета финансов и международной торговли*

ЛУЧШИЕ МИРОВЫЕ ПРАКТИКИ ПРИМЕНЕНИЯ ИНСТРУМЕНТОВ ТОРГОВОЙ ЗАЩИТЫ: ВЫВОДЫ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ДЛЯ УКРАИНЫ

***Аннотация.** В статье рассмотрены инструменты реализации торговой политики и государственного регулирования внутреннего рынка стран при их взаимодействии с мировым рынком, проанализирован зарубежный опыт использования инструментов защиты странами-членами ВТО в международных торгово-экономических отношениях. Совершён общий обзор применения Соглашения ВТО о защитных мерах, выделены основные проблемы в сфере регулирования применения инструментов торговой защиты для возобновления конкурентной среды, осуществлена оценка процесса реформирования соглашения ВТО, регулирующего применение защитных мер в рамках Доха-Раунда. Проанализирован опыт применения антидемпинговых мероприятий с участием украинской стороны. На основе анализа географии и структуры внешней торговли, а также ныне действующих антидемпинговых мер показано, что Украина недостаточно эффективно использует возможности антидемпингового регулирования. Предложены рекомендации, направленные на совершенствование антидемпингового регулирования в Украине.*

***Ключевые слова:** ВТО, внешняя торговля, Соглашение о защитных мерах, инструменты торговой защиты, демпинг, антидемпинговые меры.*